

Stockholms L. S.

**Några ord om en
25-årig verksamhet
inom Stockholms
arbetarrörelse.**

Utgiven av STOCKHOLMS L. S. av S. A. C.

STOCKHOLMS L. S.

Några ord om en 25-årig verksamhet
inom Stockholms arbetarrörelse

Utgiven av Stockholms L. S. av S. A. C.

*D*enna skrift har utgivits som svar på beskyllningarna från reformistiskt håll mot Stockholms LS att den är en splittringsorganisation, vars verksamhet på olika sätt säges ha varit och är till skada för Stockholms arbetare och deras intressen.

Det har icke varit möjligt för oss att på dessa få sidor bemöta alla påståenden eller behandla alla de "fall" av "splittring" och "skadegörelse", som den reformistiska propagandan tillhandahållit allmänheten, särskilt under de två senaste årens energiska kampanj under ledning av byggnadsfackförbunden, för skapandet av en opinion som inte synes ha haft annat syfte än att möjliggöra användandet av vilka metoder som helst i kampen mot den syndikalistiska rörelsen.

Vi ha beträffande dessa påstådda solidaritetsförbrytelser från LS sida inskränkt oss till att dröja endast vid de två stora huvudnummer, som man på reformistiskt håll gjort allt för att skapa opinion på, nämligen den kooperativa byggnadsverksamheten och striden vid Krendels bygge.

I övrigt ha vi velat svara på anklagelsen för splittring med hänvisning till vad LS utträttat på några områden under ett kvarts sekels verksamhet, genom en kort återblick omfattande vissa avsnitt. Allt som allt är det således några ord om något av det vi gjort, men även om vad vi icke gjort eller velat göra.

Reformisternas stridsmetoder komprometterar socialismen.

Motsättningarna mellan de reformistiskt och syndikalistiskt organiserade byggnadsarbetarna i Stockholm ha under de senaste två åren resulterat i en kamp mellan organisationerna, som förts på en bredare front och mera hänsynslöst än någonsin tidigare.

Att det uppstår strid där två olika uppfattningar göra sig gällande, är naturligtvis ingenting vare sig nytt eller ur några synpunkter anmärkningsvärt. Det är den naturligaste sak i världen. Och syndikalism och reformism stå som åskådningar och rörelser emot varandra. Från sina olika utgångspunkter måste de komma till olika ståndpunkter i dagens frågor och krav. De komma att uppträda som konkurrenter, om man så vill, i arbetet för att vinna i första hand arbetarna för sina uppfattningar. Den striden kan inte undvikas.

Detta är ej heller någonting som vi syndikalister vända oss emot. Så länge det finns olika uppfattningar, och det lär det väl komma att finnas så länge som människor kunna tänka fritt, anse vi att det är som det skall vara, att man slåss för dessa sina uppfattningar. Vi vända oss dock emot de för en idéstrid ovärdiga stridsmetoder, som komma till användning från reformistiskt håll i striden mot syndikalisterna. Vi anse, att i en strid mellan olika uppfattningar och idéer, borde inte andra vapen komma till användning än den sakliga argumenteringen i syfte att *övertyga* och *vinna*. När det gäller striden mellan olika riktningar inom arbetarrörelsen, *där man bekänner sig till demokratin, kan det inte ifrågasättas något annat,*

tycker man. Arbetarklassens kamp i sin helhet är ju icke och får ej heller vara blott och bart en simpel maktkamp för enbart materiella intressen. Rörelsen bekänner sig också till socialistiska och demokratiska frihetsideal. Det är detta som givit dess kamp den djupaste motiveringen och skänkt rörelsen dess moraliska styrka.

Den kamp som i dessa dagar föres mot syndikalisterna, präglas icke av några hänsyn till dessa ideal. De medel som komma till användning äro typiska våldsåtgärder, som man från demokratiska och socialistiska synpunkter måste fördöma. Svälten är det vapen, som flitigast utnyttjats. Den reformistiska rörelsens maktresurser användas för att åstadkomma monopolavtal för syndikalisternas utestängande från arbetsplatserna. Blockadvapnet tillgripes för att få bort syndikalistiskt organiserade, som lyckats komma in i ett arbete. Där så är möjligt inledes samarbete med arbetsgivarna i samma syfte. Hetsagitation bedrivs, för att bland de egna medlemmarna skapa en opinion, som skall tolerera de metoder man använder i förföljelsen mot syndikalisterna samt omöjliggöra en saklig diskussion om stridsfrågorna. Så går det till.

De reformistiska organisationerna, eller i varje fall de som bära ansvaret för organisationernas handlande, sträva således inte efter att *övertyga* de oliktankande för att på ett demokratiskt sätt *vinna* dem för sina uppfattningar. Man har makt, och då finner man det bekvämare att *tvunga* och *diktera* på samma sätt som det går till i diktaturländerna, och som vi ofta här i landet protestera och demonstrera emot. Här ha vi att göra med tendenser inom arbetarrörelsen, som det är nödvändigt att i tid se upp med. Det är ju fråga om ingenting mer eller mindre än ett förnekande i handling av de frihetens och toleransens grundsatser, som den socialistiska arbetarrörelsen slagits så tappert för genom många årtiondens hårda och offerfyllda kamp. Det komprometterar arbetarklassens sak och strävanden, då man på detta sätt gör avsteg från vad man förut sagt sig vara anhängare av. Bekännelsen till demokratin är då inte allvarligt menad.

Vi vilja inte påstå att hela den reformistiska fackförningsrörelsen förvandlats till en frihetsfientlig och grupp-

egoistisk sådan. Men vi våga påstå, att de makt- och våldsbetonade metoder, vilka komma till användning i kampen mot syndikalisterna, och för vilka byggnadsfackförbundens monopolblockader och svältåtgärder äro typiska uttryck, äro tendenser till en sådan utveckling och utslag av en för socialismen främmande mentalitet. Om man deklarerar anslutning till demokratin, får man finna sig i att ej bli tagen på allvar, om man i praktiken handlar på ett sätt som svär mot demokratiens ideal.

Under 1936 års valrörelse har man från borgerligt håll beskyllt socialdemokraterna för att ha utövat åsiktsförtryck mot oliktankande genom påtryckningar av olika slag. Särskilt påstå sig folkpartisterna ha varit utsatta för sådan förföljelse. De ha icke vågat uppträda på offentliga möten och tala om sitt parti. Bönder tillhörande partiet ha fått sina livsmedel bojkottade, likadant har det gått för handlare, som varit av folkpartistisk bekännelse och "... arbetare, som vågat blotta sin böjelse för folkpartiet, skulle ha förföljts och trakasserats på arbetsplatserna", heter det.

Saken har tagits upp i den socialdemokratiska pressen, där under hösten en artikel cirkulerat och i vilken beskyllningarna tillbakavisats. Men samtidigt skriver man bl. a. följande:

"Det säger sig självt att om övergrepp av det påstådda slaget i något eller några fall skulle ha förekommit måste de betecknas som oförsvarliga ur alla och främst då ur demokratiska synpunkter. För demokratiens sunda tillvaro och utveckling är varje direkt eller indirekt åsiktstvång en olycka. Det får helt enkelt inte förekomma. Den socialdemokratiska partiledningen har den saken lika klar för sig som andra och den kommer helt visst icke att försumma att ingripa mot den eller dem inom partiet, som tillåter sig övergrepp av det betänkliga slag, som det här skulle vara fråga om."

I en socialdemokratisk tidning karakteriserades de metoder som man påstått kommit till användning som lumpna och tarvliga. Man hänvisar också till att äldre socialdemokrater förr varit utsatta för sådana påtryckningar från arbetsgivares sida, och att de icke vilja vara

med om att själva göra på samma sätt. Man begär att det bevisas, var de påstådda övergreppen från socialdemokratiskt håll förekommit samt lovar, att icke urakllåta att reagera.

Vad här sagts från socialdemokratiskt håll om åsiktsförtryck och förföljelser mot oliktkänkande skiljer sig icke från den uppfattning vi hävda och alltid ha hävdat. Varje direkt eller indirekt åsiktstväng är en olycka för demokratiens sunda utveckling. Det kan därför icke få förekomma eller tillåtas. Men här i Stockholm förekommer det snart sagt dagligen från de reformistiska fackföreningarnas sida i deras kamp mot syndikalisterna. Svältaktionerna mot syndikalisterna äro obestridligen förföljelser av det slag, som man betecknar som en olycka. Och de ledande inom dessa fackföreningar, som anställa klappjakt på syndikalister ute på arbetsplatserna, äro oftast medlemmar i det socialdemokratiska partiet!

Vi upprepa ännu en gång, att vi inte ha det minsta emot striden och brottningen mellan olika idéer och uppfattningar. Men vi vända oss mot de melodier, som man på reformistiskt håll tillåtit sig att använda, och vilka förvandla striden till något helt annat än en nyttig och nödvändig idékamp och varigenom den skadar i stället för att vara till gagn. Metoderna äro ovärdiga den sak och de ideal arbetarklassen omfattar och skadar just därför arbetarrörelsen. Den splittring den fått till resultat bland Stockholms byggnadsarbetare, har redan skadat tillräckligt, för att envar med känsla och ansvar inför sig själv och klassen måste kunna inse varthän det till sist skall bära om det får fortsätta. Detta inbördeskrig gagnar endast arbetsgivarna.

Från reformistiskt håll försvarar och motiverar man åtgärderna med att LS är en splittringsorganisation, som i arbetarenighetens namn måste bekämpas. Med påståenden och beskyllningar av olika slag försöker man skapa en för sina syften tjänlig opinion samt en sinnesstämning, som skall omöjliggöra ett sakligt meningsbyte i frågor som skilja. Allt som kan tjäna detta syfte användes i opinionsmakeriets tjänst. Man försöker göra gällande, att syndikalisterna med sin "särorganisation" dra sig undan

ekonomiska och andra förpliktelser mot arbetarrörelsen. Man säger att LS ingenting kan göra för tillvaratagandet av arbetarnas intressen, utan bara åker "snålskjuts" hos de reformistiska organisationerna. Som bevis pekas bl. a. på striderna vid Krendelska bygget, den kooperativa byggnadsverksamheten m. m. I det följande skola vi upptaga en del av alla dessa anklagelser till bemötande samtidigt som vi också skola erinra något om de insatser, de syndikalistiskt organiserade arbetarna under årens lopp gjort här i Stockholm, till gagn icke blott för dem själva utan för samtliga arbetares intressen.

Syndikalisterna ha på alla sätt gjort sin plikt mot arbetarrörelsen.

Det är icke blott ekonomiska tributer en sammanslutning kräver av sina medlemmar, och inom en arbetarorganisation ges intet undantag härifrån. Det ställes ofta mycket stora krav från organisationens sida på den enskilde medlemmens insats i det helas tjänst, direkt i form av arbete av olika slag för organisationen, mera indirekt i kravet på att den enskilde medlemmen skall tillägna sig nödvändiga kunskaper och insikter i de frågor och problem, som rörelsen har att syssla med för att både utåt och inåt kunna tjäna rörelsen på ett rätt sätt.

Kontingenter och ekonomiska insatser i all ära — och de äro nödvändiga ting i en organisations liv — men de betyda dock icke allt! Medlemmarnas insatser i arbete och intresse för organisationen, de många timmarna av knapp fritid, dagar och nätter som offras i organisationens tjänst — det betyder dock mera. Och den insatsen, detta *gemensamma krav på den enskilde, det är något som SAC:s medlemmar ingalunda ha dragit sig för.*

Vi behöva ej komma med några långa utläggningar för att bevisa vad här sagts. Den hänförelse och offervilja, idealitet och intresse för klassens strävanden, som är ett bevis för att man fyller det kravet, det kan ingen säga att inte syndikalisterna städse lagt i dagen. Det är f. ö. omvittnat från mer än ett håll, även utom den egna rörelsen.

Under sammanslagningsdiskussionens dagar 1929 tävlade man ju rent av på socialdemokratiskt håll om att få ge det erkännandet. I Rikard Lindströms bok "En socialist" erkännes det förbehållslöst nog. Ja, t. o. m. den nytillsatte ombudsmannen för Byggnadsfackens samorganisation, Simon Simonsson, som har till speciell uppgift att sköta kampen och kampanjen mot syndikalisterna, gav samma betyg på ett diskussionsmöte i år, och han ansåg samtidigt att SAC skulle vara "saltet i den svenska arbetarrörelsen, den organisation som skulle hålla solidaritetens och socialismens fana högt". Synd bara att vi inte samtidigt fingo veta, hur det skulle gå ihop med hans arbete att göra slut på SAC!

Det finns förresten ett mycket påtagligt och obestriddigt resultat av syndikalisternas arbete inom den svenska arbetarrörelsen att peka på: organiserandet av omkring en kvarts miljon arbetare. Och det på områden som kunna sägas på sätt och vis ha tillhört arbetarrörelsens utmarker, där det därför gällt att arbeta ovanligt hårt och tålmodigt för att nå resultat. Här har med andra ord utförts ett verkligt jättearbete i den svenska arbetarrörelsens och socialismens tjänst, ett arbete som man med gott samvete kan tacka "splittringsorganisationen" för. Det är också till sådant banbrytande arbete som en stor del av syndikalisternas kontingenter gått.

SAC:s medlemmar ha således gjort sin plikt, då det gällt arbetet för att sprida organisationstanken ut bland landets arbetare och föra ut socialismens idéer till de arbetarmassor, för vilka allt detta förut varit främmande. Det har enat och stärkt, icke splittrat och söndrat.

Syndikalisternas "snålskjuts" på reformisternas avtal.

Men, säger man på reformistiskt håll, LS kan icke tillvarataga sina medlemmars intressen på arbetsplatserna. Stockholms LS egna medlemmar, däribland de närmare 4,000 byggnadsarbetarna som alltjämt tillhöra organisationen, äro tydligen av annan åsikt. De hysa den uppfatt-

ningen, att LS även i det avseendet uppfyllt de anspråk man ställt på organisationen. Sådana grupper som murbruksfabrikernas arbetare, eller patentställningsarbetarna, vilka tillhört LS innan de på sätt som är känt manövrerades över till den reformistiska rörelsen, äro säkerligen av samma uppfattning även de.

Från reformisternas sida säger man, att i den mån detta lyckats, har det skett tack vare de avtal reformisterna genomfört. Det är på dessa LS stöder sig, säger man, men därutöver kan den ingenting åstadkomma. Därför anser man att syndikalisterna åka "snålskjuts" och profitera, som man uttrycker det, på vad reformistiska organisationer genom sina aktioner genomfört. I dagens situation är det riktigt, vad byggnadsbranschen i Stockholm beträffar, att de syndikalistiskt organiserade byggnadsarbetarna i stort sett icke kunna bedriva en självständig politik *utan hänsynstagande till de reformistiska organisationerna*, som omsluta majoriteten.

Verksamheten blir på det området inskränkt till vakt-hållning och tillsyn för avtalets efterlevnad i praktiken på arbetsplatserna, åtgärder för dess genomförande hos oorganiserade byggmästare, att biträda medlemmarna vid underhandlingar och undersökningar av olika slag o. s. v. *Men till något annat kommer man ju inte heller med de reformistiska organisationerna under avtalstiden.* Det är visserligen sant, att då LS ej står som avtalslutande part, kan den inte företräda arbetarna vid tvister som bli föremål för behandling av skiljenämnd eller arbetsdomstol. *Men det är ju också hela skillnaden.* De reformistiska ombudsmännen lära väl knappast vilja påstå, att hela garantien för avtalets genomförande i praktiken utgöres av Arbetsdomstolen och på området gällande lagar? Om det så vore, har man svårt att riktigt förstå kritiken från det hållet vid LO:s kongress mot just denna lagstiftning. Och då det gäller vissa oorganiserade företagare av den typ som företrädesvis operera i förorter, veta alla att det behövs helt andra åtgärder än en hänvisning till Arbetsdomstolens existens för att få till stånd ordnade förhållanden.

När det gäller detta arbete för kontroll av avtalets efter-

levnad och dess genomförande, framförallt då i det stora och svårkontrollerade förortsområdet, lägger LS ned lika mycket arbete som de andra organisationerna. Om bara en del av all den energi, som nu användes för att utestänga syndikalisterna från arbetsplatserna, istället toges i bruk för att i samarbete med LS sanera detta område, skulle resultat uppnås, som vore till nytta för alla. Tidigare förekom det ett visst samarbete mellan LS byggnadsarbetersyndikat och grovarbetarfackföreningen när det gällde ytterområdena och detta blev ej heller utan resultat. Hade det fått fortsättas och utvecklats vidare, hade det naturligtvis blivit ännu bättre.

När det säges, att LS inte kan göra mer än de reformistiska organisationerna, kanske man får lov att peka på, att där LS varit ensam och ostört fått sköta om saken, där har man dock kommit längre. Så var fallet medan ämnesindustriens arbetare ännu tillhörde LS, och flera sådana fall skulle kunna nämnas.

Om det för övrigt varit så, att LS medlemmar sluppit undan de strider med åtföljande offer, som utkämpats för avtalens genomförande, skulle det kanske funnits något fog för talet om snålskjuts. Men så är ju inte förhållandet. Syndikalisterna ha deltagit i striderna och bringat samma offer som andra. *Och ett obestridligt faktum är, att i alla de strider som Stockholms byggnadsarbetare haft att utstå för att uppnå det inflytande och de arbetsvillkor, som deras avtal tillförsäkrat dem, ha syndikalisterna stått solidariska. Alla veta det, men inför allt tal om snålskjuts, splittring, o. s. v., är det visst nödvändigt att än en gång erinra därom.*

Samma solidaritetsbetyg kan däremot icke utfärdas åt de reformistiska organisationerna. De ha utan minsta anledning och fog ingripit i strider vi fört och där vår majoritetsställning varit klar. Vi endast erinra om hur det gick till vid ämneskonflikten för ett par år sedan och vid patentställningsstriden i år, händelser som ligga så nära inpå i tiden, att någon närmare redogörelse för vad som förekom är överflödig.

Talet om snålskjuts tillbakavisa vi sålunda från här anförda synpunkter som obefogat.

Reformistisk snålskjuts hos Stockholms L. S.

Det har dock funnits tider och tillfällen, då byggnadsarbetarna i Stockholm genom LS tillkämpat sig förbättringar av sina löne- och arbetsvillkor, betydligt över vad avtalet garanterat. Och när möjligheter i den vägen förelagat, ha sannerligen de reformistiskt organiserade icke ansett det oriktigt att till det yttersta använda sig därav för egen del, *alltså att profitera på LS*. Då har det inte varit tal om "snålskjuts". Men det är väl så "att när jag super är det rätt"!

Krisåren under och efter världskriget äro härvidlag mest belysande för hur reformistiskt organiserade byggnadsarbetare ibland tänka, resonera och handla när det gäller inställningen till LS. Hur man utan hänsyn anropar och utnyttjar LS när det passar. När nu i dag kanske de flesta av dessa stillatigande, för att inte säga med gillande betrakta monopolblockaderna och våldsåtgärderna för att utestänga syndikalisterna från arbetsplatserna, kan det passa alldeles utmärkt att erinra om vad som varit — för blott några år sedan. Det säger en hel del om motiven och bevekelsegrunderna hos den kategorien av syndikalismens motståndare och bekämpare.

Enligt socialstyrelsens beräkningar hade indextal för levnadskostnaderna stigit från 100 år 1913 till resp. 130 och 225 för 1916 och 1918. Lönernas (årslönerna) genomsnittliga förändringar under samma tid beräknades ha stigit endast till 120 för 1916 och 200 för 1918. Det betyder m. a. o. att *reallönen* 1918 genom denna utveckling reducerats till 89 proc. av 1913 års reallön.

(I verkligheten var nog levnadskostnaderna högre än socialstyrelsens index giva vid handen. De flesta förnödenheter under kristiden voro ransonerade och priserna maximerade. Men alla veta, att ransonerna voro otillräckliga och måste drygas ut med inköp vid sidan av regleringen och då till priser långt över maximipriset.)

Det innebar i verkligheten en lönereducering, en försämring av reallönerna. Anledningen härtill var kanske

inte endast en. Det ser ju ofta ut att så vara, att man på arbetsarsidan inte alltid utnyttjar högkonjunkturernas möjligheter till löne- och andra förbättringar utan tänker därpå först när det är för sent. Därpå är t. ex. den senaste, långvariga byggnadskonflikten ett exempel. Under de ur konjunktursynpunkt gynnsamma åren närmast före 1930, tänkte man inte så mycket på en avtalsuppsägning för nödvändiga justeringar och förbättringar av avtalet, först när krisen lamslagit stora delar av näringslivet, sedan byggnadsverksamheten avstannat och utgångsläget blivit mindre gynnsamt för en lönerörelse för arbetarnas vidkommande, först då kom den till stånd.

Men när det gäller de nämnda ojämnheter mellan löneökning och prisstegring före 1920, kan man inte bestrida att en viktig orsak den gången var att söka i själva avtalsförhållandet. De reformistiska organisationerna voro i allmänhet bundna av långa avtal, som ingåtts innan prisnivån hunnit till 1918 och 1919 års höjd. Avtalen hindrade en hastig och smidig anpassning av lönerna till de stegrade levnadsomkostnaderna. Vad man lyckades uppnå förhandlingsvägen genom dyrtidstillägg utgjorde icke full kompensation, som nyss anförda siffror visa.

Även om förhållandena i detta avseende för byggnadsarbetarna i Stockholm icke voro alldeles enahanda med förhållandena inom de större industrierna, så voro de dock långt ifrån tillfredsställande. I timmermans- och snickarfackföreningarnas minnesskrift "50 års bygge" heter det t. ex. om förhållandena 1917, att "byggnadsarbetarna med sina avtalsenligt gällande löner hade ingen möjlighet att kunna livnära sig på dessa". Om 1918 skriver man: "den pressande dyrtiden gjorde, att avtalet, som vid underskrivandet i augusti 1917 föreföll antagligt, snart visade sig inte hålla måttet, och under försommarens ganska livliga byggnadsverksamhet började man på nästan alla arbetsplatser kräva förhöjningar".

Det rädde således missnöje och på olika håll i landet sökte man sig till SAC, som stod obunden av hänsyn till avtal. Så skedde även i Stockholm om också ej i den utsträckning som man kunde ha väntat. Här fanns för reformisterna en annan utväg och möjlighet, näm-

ligen att använda sig av LS och dess beredvillighet att gå till aktion, utan att behöva taga det ansvar och de risker, som skulle ha följt med ett samtidigt medlemskap i den syndikalistiska organisationen. LS gick i spetsen för striderna på arbetsplatserna för en av dyrtidsläget motiverad förbättring av lönerna. Under dessa år förde Stockholms LS ett stort antal öppna strider för krav på högre löner. Endast 1919 var antalet öppna strider som LS förde 281 och i nästan samtliga fall noterades segrar. Det kan ju också nämnas att samma år uttogs i skadestånd och strejkersättning nära en halv miljon kronor.

Och detta kom inte blott LS medlemmar till del. Ett mycket större antal reformistiskt organiserade och reformister som för tillfället inträdde i LS fingo del av resultatet. Åren 1917—1919 var man därför mycket intresserad av att det fanns syndikalister, åtminstone en eller ett par på varje bygge, för att man med större fog skulle kunna anropa LS om hjälp. Ja, från den tiden finns det t. o. m. exempel på, att reformistiska arbetslag skickade en eller ett par av sina medlemmar in i LS just i det syftet. Och LS stod till förfogande. För reformisterna var det onekligen bra och bekvämt. De behövde inte ställa den egna organisationen i några svårigheter. De behövde inte utsätta sig för de risker, som kunde följa med strider under avtalsperioden. *De undkommo ansvar och allt!* LS stod för striderna och fick ta följderna, som kommo då det blev arbetsgivarnas tid och "syndikalistklausulen" kom till som en följd av syndikalisternas aktioner under dessa år.

Så gick det till då. LS var bra att ha! Och det var som sagt inte att åka "snålskjuts" på LS bekostnad, när man på detta sätt använde sig av den organisationen, då det gavs möjlighet att på den vägen få bättre betalt utan att behöva taga något ansvar för åtgärderna. Man kanske kan säga, att det inte var dumt uträknat — *men hur pass renhårt var detta handlande?* Kanhända vill man invända, att det var LS eget fel, att det kunde ske. Det skulle icke tillåts, att utomstående fått utnyttja organisationen så som skedde. Det är riktigt och i full överensstämmelse med den ståndpunkt LS numera intar. *Men det utgör inget försvar* för reformisternas utnyttjande av LS under dessa

är för att sedan tacka med att jaga syndikalisterna från arbetsplatserna.

Den sortens moral är inte mycket värd. Många av dem som på detta sätt utnyttjade LS under här nämnda tid, vare sig det nu skedde genom att man gick över som medlem eller ej, äro nu med om och anhängare av monopolblockaderna mot LS. Djupare sett äro motiven för dem desamma som en gång bestämde dem vid profiteringen på LS. Det skulle inte skada om de reformistiskt organiserade arbetare, som av andra principiella och ideologiska skäl och utifrån sin därpå grundade övertygelse bekämpa LS, ägnade den saken en stunds eftertanke.

Med vad här sagts har icke avsetts att försvara allt som förekom i här berörda avseende under krisåren och upphöja det LS gjorde till en i sin helhet stor och oantastlig insats. I mångt och mycket var det fråga om aktioner, som präglades av kortsiktiga synpunkter och gruppegoistiska intressen, som ha föga eller intet med syndikalism att göra. Det var i många fall ett utslag av den kapitalistiskt präglade moral, som det här påtalade och från allt ansvar befriade reformistiska utnyttjandet av LS var ett typiskt uttryck. Och dagens monopolblockader äro ett annat.

Men det finns en annan sida att betrakta då det gäller ställningstagandet till dessa strider, och det är det fullt berättigade missnöje med de avtalsbestämda lönerns försättande ur kraft genom prisstegringen, som tog sig detta uttryck. Så långt som arbetarnas aktioner utgjorde en strävan till erhållandet av kompensation för prisstegringen, var det ju strängt taget inte fråga om annat än krav på avtalets tillämpning i praktisk betydelse. Men även i de fall det gällde reella förbättringar därutöver, bör det ses mot kristidsvinsternas bakgrund, ja, t. o. m. det som för mången framstår som "utpressningar" får med hänsyn till tidens händelser och förhållanden sin förklaring och sitt försvar.

Kvar står i varje fall som obestridligt, att de hastigt stigande levnadsomkostnaderna under dessa år försatte avtalet ur kraft och följden blev, att "arbetarna saknade möjligheter att leva på sina avtalsenliga löner". Arbets-

givarna togo ingen hänsyn till detta. När exempelvis Byggnadsfackens samorganisation i mars 1917 ingick till vederbörande företagare med begäran om 20 öres dyrtidstillägg på gällande avtal, vilket inte på långa vägar motsvarade prisstegringen, blev svaret ett bleklagt nej. En förnyad framställning genom "Byggnadsträ" besvarades inte. Spontant följde därpå arbetsnedläggelser. Dessa strider och aktioner under de följande åren voro berättigade trots avtalen. Även den som principiellt håller på att avtal skall respekteras, måste väl medge, att här gavs ej plats för den ståndpunkten, så som händelsernas utveckling förändrade de förutsättningar under vilken den kunde gälla.

LS och syndikalisternas insats i dessa strider var av avgörande betydelse. Initiativet låg hos dem. Deras aktivitet tvingade i vissa fall fackföreningarna till verksamhet. Stockholms byggnadsarbetare hade sålunda nytta av LS och syndikalisternas aktivitet. Något som det väl inte kan skada att påminna om nu. Åtskilliga miljoner, som annars skulle ha stannat i byggmästares och huspekulanter fickor som profit, överfördes i stället till byggnadsarbetarna.

Vad har L. S. gjort för att organisera Stockholms arbetare?

Stockholms LS har under sin verksamhet utfört ett omfattande arbete även på en mängd andra områden. Utrymmet medger dock inga detaljerade redogörelser. Vi inskränka oss till att omnämna vad LS nedlagt i arbete på arbetarnas organisering och fostran till *förståelse för organisationen* och därmed förbundna uppgifter. Liksom för SAC gäller det även här, att man framför allt varit redo till och villig att i första hand ta sig en organisationsarbetet bland arbetargrupper, som tidigare stått utanför arbetarrörelsen, varit främmande för organisationstanken och föga förstått av arbetarrörelsens strävanden. Ofta har man inte lagt i dagen så stort intresse från den "gamla"

rörelsens sida för dessa grupper. Det har varit sällsynt hårdarbetade områden och det har krävts offer såväl i pengar till upplysningsarbetet som av tålmodigt arbete. Men det har inte fått avskräcka. Ett annat utmärkande drag i detta arbete är att smärre och obetydliga arbetargrupper, som just därför betraktats med något av likgiltighet av bättre ställda grupper, också rönt intresse från LS sida. LS historia har mer än ett exempel på hur små, ofta förbisedda arbetargrupper genom LS organiserats och fått sin ställning förbättrad. Men även för till antalet mera betydande grupper har LS insats givit resultat, som de annars skulle ha fått vänta länge på.

Vad vi här sagt vara ett utmärkande drag i LS verksamhet kan bäst belysas genom att hänvisa till några områden där LS ingripande haft en mycket avgörande betydelse, nämligen inom *byggnadsämnesindustrien*, för *vägarbetarna omkring Stockholm* samt *Stockholms patentställningsarbetare*.

Vad ämnesarbetarna beträffa är det ju inte många år sedan de voro bristfälligt organiserade eller inte organiserade alls. Arbetsförhållandena vid murbruks- och plattfabriker voro också därefter. Förtjänsten av att ha organiserat denna arbetargrupp i hundraprocentig grad och givit arbetarna organisationsvana, tillkommer Stockholms LS i första hand. I Byggnadsämnessyndikatet erhöilo de för första gången en organisation, som kunde företräda hela gruppen enhetligt och samlat. Man fick inflytande över sina arbetsplatser och arbetsvillkor. *Förhållandena blevo ordnade*, som det heter. Ingen befogad anmärkning kan riktas mot LS för det sätt varpå denna arbetargrups intressen tillvaratogs.

Sand- och grustagens arbetare ute på Mälaröarna ha också organiserats genom syndikalistiskt initiativ och allt detta omfattande organisationsarbete vid fabriker och grustag har till stor del kunnat utföras tack vare intresset, omtanken och uppoffringarna därför från de *syndikalistiskt organiserade byggnadsarbetarna* i Stockholm, vilka alltid varit i majoritet inom LS. Nämnade arbetargrupperns organisering har varit till fördel icke bara för dem själva. Genom den position de intaga inom byggnadsproduktio-

nen, innebär deras sammanslutning en styrka för byggnadsarbetarna. Och icke minst Stockholms reformistiskt organiserade murare böra veta det, att de syndikalistiskt organiserade ämnesarbetarna vid flera tillfällen lämnat dem sitt stöd.

Resultatet av L. S. verksamhet inom ämnesindustrien är således, att en förut dåligt organiserad arbetargrupp vunnits för organisationsidén, och *det kan man väl inte kalla splittring!*

För *vägarbetarna* omkring Stockholm är saken ungefär enahanda. För att organisera dessa arbetare och hjälpa dem till inflytande över sina arbetsplatser har L. S. lagt ner ett både kostsamt och omfattande arbete. Organisationens ombudsmans arbete under flera år bestod till stor del av agitations- och organisationsarbete bland vägarbetare. Styrelser och kommittéer sysslade med frågan. Från reformistiskt håll visades inte något aktivt intresse den gången. Som förhållandena lägo till är det dessutom säkert att syndikalisterna hade större möjligheter att samla denna arbetargrupp till organisationsmässigt uppträdande. De flesta tillhörde den gamla rallarkåren och SAC. Att få dessa över till Väg- och Vatten skulle icke ha lyckats. För övrigt rekryterades vägarbetarna från olika yrkesgrupper. De som voro organiserade i sina olika förbund befunno sig nu utanför sina organisationers verksamhetsområden och blevo *i realiteten organisationslösa* i sin nya ställning som vägarbetare. Även helt och hållet oorganiserade funnos. Det fanns inget enhetligt och organiserat uppträdande gentemot arbetsgivarna. Förhållandena voro således även här oordnade. LS agitations- och organiseringsarbete gav här samma resultat som inom ämnesindustrien. De oorganiserade blevo organiserade och de reformistiskt organiserade, som kvarstodo i sina organisationer fingo förtroende för LS' arbete på att skapa ordnade förhållanden. Ett enhetligt uppträdande kom således till stånd under LS ledning. Avtal upprättades med större vägentreprenörer och detta avtal blev normerande för arbetsvillkoren även i fall där formellt undertecknande ej skedde. *Det blev resultatet av "splittringsorganisationens" arbete på detta område.*

Det tredje exemplet är arbetet bland patentställningsarbetarna i Stockholm. Även i det fallet gällde det en arbetargrupp, som arbetade under oordnade förhållanden och organisationslöshet. Det var en till antalet visserligen inte så betydelsefull arbetaregrupp, ja, ur de skrägoistiska synpunkter som åtminstone byggnadsträarbetarnas organisation betraktar världen, ansågos dessa arbetare inte ens värda att få tillhöra en "erkänd" fackförening. Ty när patentställningsarbetarna för tio år sedan begärde inträde i "Byggnadsträ", så nekades de detta. Det var väl för simpelt folk, hade inget riktigt och ansett yrke! De vände sig då till LS, som tog sig an deras sak och patentställningsarbetarna ha säkerligen inte förlorat på det. De fingo i LS en organisation och ifråga om arbetsvillkoren o. dyl. kommo de ett stycke längre än flertalet andra arbetargrupper. Sedan ansågos de inte längre för simpla att tillhöra "Byggnadsträ". I början av 1936 beslöt förbundet i stället att de med eller mot sin vilja skulle vara medlemmar där. Med arbetsgivarnas hjälp, strejkbryteri och hot om utsvältning genomförde man som bekant också beslutet.

När det däremot gällde att organisera dessa arbetare och hjälpa dem till bättre ställning höll man sig undan. Då var det LS, "splittringsorganisationen", som fick träda fram, precis som när det gällde ämnesarbetarna och vägarbetarna. Den reformistiska organisationen började intressera sig för dessa arbetare först sedan LS gjort undan allt det hårda organisationsarbetet och sedan de inte längre hade behov av någon hjälp från reformistiskt håll, då de ju hade sin organisation. Då har man funnit det lämpligt att ingripa. Och i samtliga fall har det skett när någon av grupperna befunnit sig i strid. Så var fallet när "Byggnadsträ" tvångsorganiserade patentställningsarbetarna. Mitt under öppen strid ingrep "Grov- och fabriks" i ämnesstriden på arbetsgivarens sida. Då vägarbetarna hos A.-B. Vägförbättringar befunno sig i sympatistrid med samma bolags arbetare i Småland, fann "Väg- och Vatten" tillfället vara inne att ingripa. Vi avstå ifrån att i det här sammanhanget upptaga till granskning verkningarna av dessa ingripanden. Vi tro att det varit till

enbart skada. *Men trots allt äro dessa arbetare numera hundraprocentigt organiserade sedan många år tillbaka. Det innebär en tillgång för arbetarrörelsen. Och det är "splittringsorganisationens" förtjänst, ett resultat av oegennyttigt och tålmodigt organisations- och upplysningsarbete, som dess medlemmar utfört.*

L. S. och byggnadsfackens slutna organisationspolitik.

Inom LO har man vid skilda tillfällen haft anledning behandla monopolistiska tendenser och strävanden, som man ansett stå i strid med rörelsens principer och vara till skada för dess intressen. Så var fallet bl. a. vid kongressen 1926. Kongressen vände sig mycket eftertryckligt mot de monopolistiska åtgärder, som kommit till uttryck på en hel del håll inom rörelsen. Kongressens uppfattning fastslogs därför i ett uttalande vari det bl. a. heter:

"Kongressen, som finner en sluten fackföreningspolitik vara stridande mot fackföreningsrörelsens principer och icke vara förenlig med demokratisk och socialistisk åskådning, uttalar, att den svenska fackföreningsrörelsen även i fortsättningen bör föra en öppen fackföreningspolitik och medgiva rätt till anslutning för alla arbetare, som arbeta inom en förenings verksamhetsområde. I arbetet för upprätthållande av gällande avtal böra fackföreningarna ej vidtaga åtgärder som förhindra arbetskraftens fria rörlighet i annan mån än som är ofrånkomligt för upprätthållande av ordnade förhållanden inom respektive industrier. Föreningarna böra även var för sig inrikta sig så att tvister organisationerna emellan om rätten att utföra visst arbete undvikas."

Men de ansatser till en sluten och monopolistisk fackföreningspolitik, som här så eftertryckligt fördömdes av kongressen, de upphörde icke för det. Litet varstans blev frestelsen att slå in på dess väg och begränsa tillströmningen av nya medlemmar allt starkare eftersom arbetslösheten började göra sig gällande i större omfattning.

Organisationerna inom byggnadsbranschen i Stockholm hade hunnit så långt i makt och inflytande vid denna tid, att kravet på att det skulle vara organiserad arbetskraft respekterades. Här fanns således vissa möjligheter för tillämpning av en restriktiv politik vad det gällde nyorganisering, om man ville slå in på den vägen för att motarbeta arbetslösheten bland de organiserade. Det är ingen hemlighet att denna tankegång hade vunnit starkt insteg inom de reformistiska organisationerna omkring 1930 och att det även resulterat i vissa åtgärder i dylikt restriktivt syfte. Det var ingalunda så lätt längre för arbetslösa från andra orter och arbetsområden att komma in i de reformistiska organisationerna som det varit tidigare. Man resonerade som så, att när det redan finns så många arbetslösa förut inom organisationerna, förvärras endast detta tillstånd om man släpper in nya medlemmar.

Naturligtvis kan man förstå detta resonemang och de strävanden det utmynnade i på sina håll. Arbetslösheten var ju redan stor bland stadens byggnadsarbetare och många gamla fackföreningsmedlemmar gingo sysslösa. Byggnadsbranschen hade under många år fått taga emot en stark tillströmning av arbetslösa, som icke kunde få plats inom industrien, eller rationaliserats ut därifrån. Förhållandet är ju vidare det, att vad det gäller byggnads-grovarbetare kräves intet större mått av yrkesvana. Praktiskt taget vem som helst kan slå sig på det. Byggnadsfacket har därför mer än de flesta andra yrken och branscher blivit en tillflyktsort för dem som blivit överflödiga på andra håll eller de unga som aldrig varit i tillfälle att lära sig något yrke och därför äro handikapade i jakten efter arbete. Vem som helst har kunnat göra den iakttagelsen, att det för byggnadsindustriens stora grovarbetarkår funnits betydande arbetslöshet även i tider av goda konjunkturer, och när kris och arbetslöshet kommit har området översvämmats av arbetslösa från alla håll.

Problemet måste sålunda ses mot bakgrunden av dessa förhållanden, liksom man ej heller får bortse ifrån, att den utpräglad typiska privatkapitalistiska organisation som utmärker byggnadsindustrien icke undgått att få psykologiska verkningar även på de där anställda arbe-

tarna. Men från att erkänna detta och till accepterandet av sådana monopolistiska åtgärder, varom det här var fråga, är steget långt. De synpunkter som kommo fram i uttalandet från LO:s kongress äro riktiga. Från syndikalistiskt håll har det aldrig varit möjligt att i kampen mot arbetslösheten acceptera några sådana åtgärder som begränsning av organisationens medlemsantal. Arbetslöshetsproblemet måste visserligen alltid vara föremål för intresse och åtgärder från organisationernas sida, både lokalt och mera i stort, men det måste angripas från andra utgångspunkter än vad här påtalade åtgärder bestämmas av. Det löses inte i och med att befintligt arbete tillförsäkras de gamla medlemmarna. Det är i stället en farlig väg att slå in på. Resultatet skulle bli en reaktion från de arbetslösas sida, vilka skulle skylla sitt öde på organisationerna. Verkningarna skulle bli ödesdigra framförallt därför, att monopolistiska åtgärder av detta slag i första hand skulle träffa den arbetslösa ungdomen. Och ungdomsarbetslösheten är redan förut det kanske allvarligaste kapitlet när det gäller arbetslöshetsfrågan, med hänsyn till dess skadeverkningar socialt och moraliskt.

Men det är som sagt ingen hemlighet, att de reformistiska organisationerna inom Stockholms byggnadsbransch under många år voro inne på vägen till en sådan slutet, monopolistisk politik, som LO:s kongress så kraftigt tagit avstånd från. Ingen vet i vilken grad det skulle ha lyckats för dem att fortsätta på den vägen och varhän det till slut skulle ha kunnat leda, om inte det funnits en syndikalistisk organisation som hävdade och tillämpat en annan och med socialismens principer och bud överensstämmande uppfattning. LS vägrade nämligen att vara med om något hinder för tillträde till organisationen, i enlighet och i konsekvens med den uppfattning om *klass-solidaritetsens* nödvändighet, som syndikalismen bygger på och som alltid ställer *klassens* gemensamma intressen före alla gruppintressen. Alla försök att få LS att här sluta upp på de reformistiska organisationernas, enligt vår uppfattning osocialistiska och farliga linje, misslyckades. Icke därför att man inom LS saknade förståelse för de svårigheter de gamla byggnadsarbetarna hade att

kämpa med, eller att man var anhängare av något låt-gå-system, utan därför att man ut ifrån sin socialistiska uppfattning sökte se problemet ur större och vidare synpunkter, varigenom man kom till den uppfattningen att det icke löstes med att man spärrade organisationerna för nyttillträdande. Möjligen kunde det bli en lösning för tillfället, men i längden skulle det bli till skada för hela arbetarrörelsen. *LS lade därför under hela denna tid intet hinder i vägen för nyorganisering, vilket som sagt de andra organisationerna däremot gjorde.*

Kanske man nu kommer att bestrida att så var fallet. Men det hjälper icke, faktum kvarstår. Ett stort antal av dem, som nu äro medlemmar i de olika byggnadsfackföreningarna, böra kunna intyga att det var mycket svårt, i många fall omöjligt, att för några år sedan få medlemskap där. Att de nu äro medlemmar kunna de tacka LS för. Ty övergång från LS beviljades. Av detta förhållande begagnade sig många. Man gick in i SAC och sedan övergick man efter någon tid till LO. Går man igenom inträdesansökningarna till LS under denna tid, finner man att det ofta varit fråga om fall, där den inträdessökande rekommenderats till medlemskap i *LS av reformistiskt organiserade kamrater. Det var enda möjligheten att få bli organiserad.*

Förhållandet är således detta, att många som i dag äro medlemmar i de *reformistiska fackföreningarna ha kunnat bli detta endast tack vare Stockholms LS och SAC.* Betydelsen därav för vederbörande var stor nog, då det inte fanns möjlighet att arbeta i Stockholm utan att vara organiserad! Det skulle inte sakna sitt intresse att nu veta, med vilken grad av entusiasm dessa reformistiskt organiserade arbetare hälsa resultaten av deras organisations arbete på att beröva syndikalisterna deras existensmöjligheter om de icke mot sin vilja övergå till LO! Kanske vore det även värt en stunds begrundan över frågan om hur det möjligen skulle ha sett ut för dem om inte Stockholms LS hade funnits och stått till deras förfogande, när de ville bli organiserade och icke fingo bli det på annat håll.

Stockholms LS har dock ingen anledning att ångra eller

ändra den ståndpunkt, den då intog. Den bestämdes och betingades av principer och hänsyn, som visat sig vara kloka och riktiga med hänsyn till arbetarrörelsens bästa. Organisationen kommer att uppträda på samma sätt, om en liknande situation på nytt uppstår. Nu intaga visserligen även byggnadsfackens reformistiska organisationer en annan ståndpunkt än 1930. Även om man skulle våga räkna med att det är fråga om en verklig sinnesförändring, så kan man dock på goda grunder fråga, om förändringen skulle ha kommit så snart, även om Stockholms LS icke funnits eller haft möjligheter att hävda sin uppfattning så att här påtalade åtgärder och strävanden av klart antisocialistisk innebörd blevo verkningslösa.

Den kooperativa byggnadsverksamheten och L. S.

Det stora huvudnumret i de senaste två årens hetsagitation mot syndikalisterna i Stockholm har varit den kooperativa byggnadsverksamhet som bedrevs här under åren 1933—35 och den ställning LS intog till denna. Ständigt och jämt anföres det som exempel på den skadegörelse som utövas från syndikalistiskt håll, och det har varit ett flitigt använt argument i agitationen på att framställa LS som en "splittringsorganisation".

Den kooperativa byggnadsverksamheten betecknas i reformisternas framställningar som en verksamhet vilken i de former den här framträdde stod i strid med avtalet och att den framförallt var av lönedepressande natur. Det var anledningen och motivet till den stora blockadaktionen mot syndikalisternas kooperativa byggnadsföretag. Och LS beskylldes för att skydda och uppmuntra denna påstådda lönedepressande och avtalsstridiga verksamhet, vilket i sin tur motiverade skärpningen av kampen mot LS. Den reformistiska aktionen skulle således vara berättigad.

Detta var nu det officiella öppet utsagda motivet. Den verkliga anledningen till blockaden var dock en annan.

Striden var en strid i första hand mot den syndikalistiska rörelsen; blockaderna mot de kooperativa företagen i första hand monopolblockader. Men det var ju inte lämpligt med hänsyn till opinionen att säga ut detta. Man måste finna på någon förevändning. Och den fann man i de anmärkningar som framställdes mot de principer och former varunder den byggnadskooperativa rörelsen framträdde och i påståendet att man här hade att göra med en medveten lönedpressningsaktion från syndikalistiskt håll.

Blockadernas orsak angavs vara "oordnade förhållanden". En rad av mer eller mindre klart preciserade anmärkningar framställdes dels mot andelningsteckningen, dels mot sättet för anställande av arbetskraft. Det hela påstods vara ett sätt att "köpa sig arbete" som gagnade endast de bäst situerade och som monopoliserade arbetet för dessa under det att de arbetslösas svårigheter blevo större.

Hur pass det påståendet stämde med verkligheten kan man se i det faktum att de allra flesta som voro medlemmar i de kooperativa föreningarna utgjordes av arbetslösa, många med flerårig arbetslöshet bakom sig. Insatsbeloppet som krävdes för medlemskapet hindrade ingen arbetslös att komma med. Med dess gäldande ordnades det alltid så, att det icke skulle stå som något hinder. Det har heller icke kunnat påvisas ett enda fall, där medlemskap nekats på grund av att vederbörande saknat pengar till insats.

Man anmärkte mot formerna och principerna på flera punkter, bland annat ansågs det oriktigt att föreningarna byggde på enskildas medlemskap och insatser. Organisationen skulle ha ägt företagen. En massa påståenden av olika slag, mer eller mindre oriktiga, gjordes om syndikalisternas kooperativa verksamhet för att försvara blockaden. Det är icke nödvändigt att här uppräknas och bemöta allt på nytt. I tal och skrift har det mesta behandlats och tillrättalagts tidigare från vårt håll. Ej heller är det vår mening eller möjligt att i en kortfattad framställning som denna upptaga någon principdebatt om den kooperativa rörelse, som här började växa fram.

Närmaste syftet med detta är att påvisa, att reformisternas påståenden om LS ställning till rörelsen äro missvisande och oriktiga, när det såges att LS helt och oreserverat försvarat rörelsen i de former den framträdde och att det var ett planlagt attentat från LS sida mot de reformistiska organisationerna och deras avtal.

Det är endast en sak i reformisternas kritik som vi därutöver anse oss böra dröja vid i detta sammanhang, nämligen ackordsöverskottets placering och användning som driftkapital. Medlemmarna i föreningarna fingo som bekant förbinda sig att låta ackordsöverskottet till en viss del innestå i företagen mot säkerhet i in-teckningen i de fastigheter som byggdes. Placeringen på detta sätt ansågs innebära för stora risker för förluster och det skulle i verkligheten betyda, att arbetet utfördes till löner som understego de avtalsenliga.

Mycken diskussion har förts härom och meningarna ha varit delade. Från byggnadskooperatörernas sida har man bestridit att någon risk skulle föreligga, om företagen i övrigt sköttes rationellt. Den uppfattningen har för övrigt icke de varit ensamma om, på flera håll utanför deras krets har samma åsikt hävdats.

Från byggnadsfackens sida har i en broschyr, "Syndikalisterna erkänna", och i tidningsartiklar framhållits, att utvecklingen givit dem rätt i att arbetarna riskerade sina överskott genom dess placering i företagen. Beviset härför skulle vara de krascher, som träffat de flesta av de kooperativa föreningarna, och varvid stora summor av innestående överskott gått förlorade.

Hur förhåller det sig då nu härmed? Det är riktigt att de flesta föreningarna gått omkull och att som ackordsöverskott bokförda medel därmed äro borta. Men det är icke utan vidare säkert, att det som där skett i verkligheten kan kallas lönedpressning. Det är ett par rätt viktiga omständigheter som man härvid måste ta hänsyn till innan något slutgiltigt omdöme fälles.

Det första är det, att föreningarna mitt i sin verksamhet träffades av fackföreningarnas blockader. Därigenom uppstodo svårigheter. Arbetet kunde icke drivas under normala förhållanden. Det uppstod leveranssvårigheter,

transportfördyringar, förseningar, arbetet måste i viss utsträckning bedrivas med icke fackkunnig arbetskraft o. s. v. Allt detta bidrog till att högst väsentligt fördyra byggnadskostnaderna och skada företagens ekonomiska ställning. Detta kan man inte bortse ifrån. Är det så att man vill pröva någon metods eller ett systems tillförlitlighet och hållbarhet måste provet få ske under normala betingelser och förutsättningar, men det tilläts icke här. Och då är det också klart, att det som inträffat och som man nu pekar på icke utan vidare kan tillmätas fullt bevisvärde.

En annan faktor är den inre skötseln av föreningen. Det är ett faktum att det fanns stora brister inom flera föreningar både ifråga om den tekniska och den ekonomiska ledningens kapacitet, såväl som när det gällde medlemmarnas ansvar mot sitt företag. Det tog sig olika uttryck och fick olika följder. Men mycket vanligt var, att medlemmarna ställde andra krav på sina föreningar ifråga om löner och arbetsinsatser än vad man gjorde hos privata företag, och hade större möjligheter att genomdriva dem. De kooperativa företagen pressades på ett helt annat sätt från arbetarnas sida, både från medlemmarna och övriga anställda. Lönekontot blev här för oproportionerligt högt. Och det är det man bör ta hänsyn till när man talar om arbetarnas *löneförluster*. Man bör se till icke bara vad som bokförts som inestående överskott utan också på vilket sätt den summan uppkommit och se till vad som faktiskt utbetalats.

Bästa sättet att bedöma i vad mån verkliga löneförluster uppstått, vore att göra jämförelser mellan storleken av det belopp, som utbetalats i arbetslöner hos ett kooperativt företag, med den summa som skulle ha utbetalats om samma arbete hade utförts av en privat byggmästare. Material saknas för en sådan operation, men en jämförelse som har gjorts mellan en av de kooperativa föreningar som ramlat och en annan ger vissa hållpunkter för ett bedömande. Det har i det fallet visat sig, att hos den förstnämnda har det utbetalats i arbetslöner inemot dubbelt så mycket som hos den andra för att färdigställa ett arbetsföretag av samma omfattning. Ändå är förhållan-

det det att även hos detta andra företag tillämpades i några fall högre priser än avtalets. Det finns således anledning nog att tro, att vad som hos det förstnämnda företaget utbetalats enbart i timlöner och förskott mer än väl täcker vad som skulle ha erhållits i total arbetslön, om arbetet bedrivits rationellt och med strikt iakttagande av avtalets priser. Och så har det varit i de flesta fall. Tar man hänsyn till här nämnda förhållanden vid sina undersökningar, kommer man nog till det resultatet att förlustsiffrorna få reduceras. Läger man därtill blockadens verkningar bör man väl kunna medgiva, att det omstridda systemet med ackordsöverskottens användning icke praktiserats under sådana normala betingelser och förutsättningar att det med utgångspunkt därifrån kan fastslås något bestämt om dess verkningar och risker.

Med detta ha vi icke sagt, att systemet utan vidare accepteras på syndikalistiskt håll. Ej heller bestrides att med systemet följer risker. Från principiella och fackliga utgångspunkter ha vi hela tiden sett kritiskt på saken. Så har det för övrigt varit med syndikalisternas ställning till hela denna kooperativa rörelse. Den har icke oreserverat accepterats och godkänts av organisationen i de former den framträdde. När motsatsen påstås från reformistiskt håll är det oriktigt.

Från LS sida såg man rörelsen vid tiden för dess framträdande som en följd först och främst av arbetslösheten. Näringslivet låg lamslaget och den kapitalistiska företagssamheten vilade sig. Som aktuell företeelse var den kooperativa byggnadsverksamheten icke heller speciellt syndikalistisk. Det fanns flera dylika företag i gång, *som bildats av reformister* än det fanns syndikalistiska. Principiellt kunde det ju inte heller sägas vara fråga om något praktiserande av syndikalisternas teorier. Syndikalismen tänker sig ju socialiseringen genomförd på det sättet att arbetarna övertaga produktionen genom sina fackliga organisationer. Men det var det ju ej fråga om här.

Å andra sidan skall icke förnekas, att man på syndikalistiskt håll betraktade rörelsen med visst intresse. Även om det här icke var fråga om syndikalismens tillämpning evad det gäller arbetarnas övertagande av produktionen,

så var det ju dock något i linje med dess strävanden. I den mån det dessutom var ett försök av de arbetslösa att skaffa sig arbete betraktades det även med den hänsyn som de arbetslösas läge krävde. Men i övrigt såg man på det hela som ett experiment.

Men, som sagt: man godkände och accepterade det ingalunda i det skick det befann sig. Det godkändes med förbehåll. Organisationen sade ifrån att verksamheten bedrevs efter principer och former som icke helt kunde erkännas och förbehöll sig rätt att snarast möjligt ingripa för att få till stånd en sådan förändring och omläggning, som motiverades av organisationens principiella inställning och dess intressen.

Så förhåller det sig med LS ställning och uppfattning om den omstridda kooperativa byggnadsverksamheten och icke såsom det framställdes och alltjämt framställes i den reformistiska agitationen.

Fackföreningarnas blockadaktion mot de kooperativa byggena betraktades och betraktas alltjämt av oss som en strid icke mot osunda tendenser och oordnade förhållanden, utan som monopolblockader riktade mot LS. De ultimata och förslag till uppgörelser och övriga aktstycken i affären, som här icke behöva återgivas på nytt, utgöra därvid bevis nog. Om det för övrigt varit fråga om annat, varför dröjde ingripandet så länge som det gjorde? Såg man ingenting till av de oordnade förhållandena förrän det gått över två år? Var verksamheten stridande mot avtalets bestämmelser och principer 1935 men inte 1932 eller 1934. Under hela denna tid arbetade reformistiskt organiserade på dessa arbetsplatser. Man var inte okunnig vare sig om hur det förhöll sig med ackordsöverskottet för medlemmarna eller andra förhållanden. Framförallt gäller det om den i blockadverksamheten så aktiva murarfackföreningen. På hösten 1932 besöktes dess expedition av en kommitté från ett kooperativt företag inom LS för överläggningar med representanter för avdelningens styrelse om just denna verksamhet. Stadgar och bestämmelser överlämnades och alla övriga upplysningar som behövdes för att ta ställning till den planerade verksamheten erhöles. Överläggningarna gällde frågan om huruvida

och på vad sätt medlemmar av muraravdelningen skulle få engagera sig i sådan verksamhet. Beslutet blev att det icke kunde medgivas rätt för avdelningens medlemmar att ingå i det kooperativa företaget som medlemmar, *men något hinder att taga anställning där fanns ej*. Det var i sin fulla ordning.

Två år senare medverkade samma fackförening i blockadaktionen mot företaget på grund av "oordnade förhållanden". Nu var verksamheten till skada och hotade avtalet. Vad hade inträffat? Ingen som helst förändring av den kooperativa verksamhetens principer men däremot att några syndikalistiskt organiserade murare börjat arbeta på ett kooperativt bygge. Det var hela anledningen och det speglar klart det verkliga syftet med aktionen.

Motivet var inte att skydda och värna om avtal och ordnade förhållanden. Ingen av blockadens tillskyndare torde för övrigt ha inbillat sig att LS hade planer på att med de kooperativa byggnadsföreningarna som medel sätta avtalsordningen ur kraft och försämrå lönerna. Striden kunde ej uppfattas på annat sätt än som riktad mot den syndikalistiska rörelsen. Och en sådan blockad kunde ej LS respektera.

Striden vid Krendelska bygget.

Stockholms LS ställningstagande till striden och det av reformister ofta påstådda solidaritetsbrottet vid det så mycket omtalade Krendelska bygget på Gärdet bör ses mot bakgrunden av det dåliga samarbetet som från reformistiskt håll upprätthölls med LS vid denna tid. Samtliga byggnadsfackförbund med avdelningar i Stockholm hade förut fattat beslut att icke något samarbete med syndikallister skulle få förekomma. Under dessa förhållanden var det ej heller så underligt att dylika situationer som den vid det Krendelska bygget kommo att uppstå. Man bör också ha i minnet alla de övergrepp som Murarförbundets avd. 5 utövat mot de till LS anslutna murarna, då faktiskt de senare formligen blevo bortkörda från varje arbets-

plats, ofta i samförstånd med arbetsgivaren, i andra fall med hot om blockad.

Vid tiden för denna mer eller mindre hemliga blockads upprätthållande vid det Krendelska bygget, fanns knappast en murare att uppbringa. Ovetande av att någon strid från murarnas sida förelåg på platsen, antogo så några LS-murare ett utvändigt pulsningsarbete vid bygget. Uppgörelsen för arbetets utförande var skriftlig och innebar att gällande avtal och prislistor inom byggnadsindustrien skulle följas. Denna metod använda sig för övrigt även murarna och andra reformistiska fackförbunds medlemmar av, då de ej förut ha avtal och priser med resp. arbetsgivare. När så arbetet skulle igångsättas framkommo rykten att avd. 5 låg i tvist med arbetsgivaren om ackordsättning av vissa arbeten. Innan LS-murarna började arbetet undersöktes dessa förhållanden närmare. Av undersökningen framkom att tvist om ackordspriser förut förelegat för invändig efterlapp och spismurning. Dessa arbeten voro emellertid färdigställda av reformistiska trä- och grovarbetare, vilka satte formar och göto upp spisarna. Mot detta handlingssätt har dock icke gjorts någon anmärkning från reformistiskt håll, fastän dessa voro de enda som utfört något av de arbeten, varom tvisten och striden med murarna stått. Ackordspriset som begärts av murarna hade arbetsgivaren godkänt, men då det begärdes kompensation för tiden som gått, avbrötos förhandlingarna med dem.

Genom den skriftliga uppgörelse LS-murarna förskaffat sig, vilken var juridiskt bindande, kunde LS ej ålägga sina medlemmar att bryta densamma, med risk att dessa annars skulle bli instämnda till domstol för avtalsbrott. Arbetet var ju ej heller blockerat, varken officiellt eller hemligt, det senare bekräftades vid Arbetsdomstolen av bland andra LO:s f. d. ordförande, Forslund, som satt med och dömde i målet. Härtill skall dock utan omsvep göras den förklaringen, att om LS förut haft kännedom om att tvist förelegat på nämnda arbetsplats vid tiden när våra medlemmar åtogo sig detta arbete, så skulle vi förbjudit dem att antaga detsamma.

Detta handlingssätt från LS sida har sedan av reformis-

terna utnyttjats i agitatoriskt syfte mot denna organisation. Man har betecknat handlingen som ett nattsvart solidaritetsbrott. Denna framställning har man också kunnat göra i medvetande av, att deras medlemmar ej läsa den syndikalistiska pressen. I verkligheten ansågo de väl själva att beteckningen strejkbrytare var överdriven och erbjödo de syndikalistiskt organiserade murarna inträde i avd. 5, i vilket fall de skulle få kvarstanna på arbetsplatsen. Strax efter, sedan våra medlemmar nedlagt arbetet, fingo också tre av dessa inträde i Murarförbundet, utan att dessförinnan ha behövt göra någon som helst avbön för ifrågavarande "brott"!

Vi äro emellertid fullt medvetna om, att striden som igångsatts från reformisternas sida mot den syndikalistiska rörelsen och dess medlemmar, i grund och botten gällde en ren maktfråga. Hade den syndikalistiska rörelsen och Stockholms LS haft samma maktställning som reformisterna ha i Stockholm, skulle vi otvivelaktigt ha haft anledning att många gånger få företaga liknande demonstrationer som murarna företogo vid det Krendelska bygget på Gärdet. Hur många uppenbara övergrepp från reformisternas sida ha ej under årens lopp begåtts mot denna rörelse och dess medlemmar. Vi kunna bara nämna ett par tre fall. Vid kv. Blästern n:r 4 Gävlegatan, var gemensam blockad utförd av Grov- och fabriks avd. 36, "Byggnadsträs" avd. 1 och Stockholms LS. De reformistiska fackförbunden gjorde sedan upp konflikten och hävde blockaden utan att tillfråga eller sätta sig i förbindelse med LS, alltså bakom denna organisations rygg, och utestängde därmed ett 20-tal LS-medlemmar från deras förut innehavda arbete. Bara detta enda fall karakteriserar reformisternas handlingssätt emot den syndikalistiska rörelsen och ställer den Krendelska konflikten i skuggan.

Vid byggnadsämneskonfliktens början 1934 sökte Grov- och fabriks i samarbete med arbetsgivarna bryta den av LS förda striden. Då detta ej lyckades, upptogs senare förhandlingar om separat uppgörelse vid en fabrik där de hade några medlemmar anställda. Avtal träffades, med 15—20 procents reducering av förutvarande löner,

samt en del försämringar i allmänna bestämmelser, om semester, sjukersättning m. m. Resultatet av denna uppgörelse blev, att sammanhållningen inom gruppen brast och striden gick förlorad.

Reformisternas uppträdande i den konflikt som patentställningsbyggarna förde under innevarande år, torde dock obestriddligen vara det mest flagranta övergrepp som någonsin begåtts mot en annan organisation, som legat i strid med sina arbetsgivare. Att mitt under brinnande strid kommendera ut sina medlemmar till strejkbryteri, då de själva ej hade några medlemmar förut anställda hos firmorna, vilket "Byggnadsträs" avd. 4 gjorde, har väl aldrig förr hänt i svensk arbetarrörelses historia. Det kunde i detta fall varit befogat att i likhet med murarna på Gärdet, anordna demonstrationer och tvingat dessa strejkbrytare från arbetsplatsen. Men vederbörande solidaritetsbrytare voro medvetna om sin maktställning och handlade därefter och någon anmärkning för osolidariskt uppträdande i likhet med vad fallet var vid det Krendelska bygget, har ej hörts av från de reformistiska fackförbunden eller deras organ.

De reformistiska fackförbundens ställningstagande i såväl det Krendelska fallet som till den kooperativa verksamheten, styrker oss i den uppfattningen, att själva saksfrågan ej varit den som varit avgörande. Det har mera varit en förevändning och ett välkommet tillfälle att ha dessa förhållanden att peka på, då man förut varit inställd på att gå till storms mot syndikalismen både som rörelse och idé.

Vi vilja solidaritet och samarbete.

Ombudsman Nils Sjöström i "Byggnadsträs" har i ett intervjuuttalande sagt bl. a. följande: "Vilja syndikalisterna lojalt följa gällande kollektivavtal och prislistor och icke på sidovägar försöka försätta dessa ur kraft, finnes ingen anledning att med blockadvapnet bekämpa syndikalismen."

Inför detta uttalande kan man fråga, varför det över huvud taget har utfärdats en enda blockad riktad mot syndikalisterna? Syndikalisterna ha aldrig försökt att på några sidovägar försätta majoritetsorganisationernas avtal och prislistor ur kraft. Inte heller den ställning LS intog till den kooperativa byggnadsverksamheten, som ombudsman Sjöström väl närmast hade i tankarna, syftade till något dylikt. Det var för övrigt inte heller de kooperativa byggnadsföreningarnas mening att gå vid sidan av avtalet. Det fastslogs i stället i deras stadgar att gällande avtal skulle tillämpas. Vad timlönerna beträffade voro dessa högre än avtalet, och i vissa fall även ackordspriserna.

Det finns således ingen anledning att med blockadvapnet bekämpa syndikalisterna. De ha varit lojala i detta avseende, och dessutom ha de också, som vi förut poängterat, stått solidariska i de strider som förts för dessa avtals skull. Detta fastän syndikalisterna ha en från reformisterna avvikande uppfattning om kollektivavtalet som sådant. Viljan till enigt uppträdande mot arbetsgivarna i striden har varit avgörande.

Och detta ha alla på förhand vetat om. Varken de reformistiska organisationerna eller arbetsgivarna ha någonsin kalkylerat med ett annat uppträdande från syndikalisternas sida. Man har varit fullt på det klara med att stridsfronten skulle komma att förbli obruten så långt det berodde på syndikalisterna. Från sina första år har den syndikalistiska rörelsen propagerat och iakttagit solidaritet i kampen mot arbetsgivarna. De upprepade solidaritetsbrotten mot SAC från reformistiska organisationers sida ha icke rubbat denna ståndpunkt.

På SAC:s kongress 1925 fastslogs organisationens uppfattning i ett uttalande, där det heter, efter att man betonat nödvändigheten av arbetarklassens eniga kamp på det ekonomiska området och önskvärdheten av samarbete där flera organisationer existera:

"Där ingen överenskommelse om gemensamt uppträdande kan träffas erkännes i princip den organisations rätt till slutligt avgörande, vars medlemmar befinna sig i majoritet på den arbetsplats,

för vilken stridsåtgärderna gälla. Minoritetsorganisationen bör i sådant fall underordna sig majoritetsorganisationens beslut.

Vidtages emellertid av majoritetsorganisationen stridsåtgärder, som bevisligen avse att bringa minoritetsorganisationens medlemmar över i majoritetens organisation eller utestänga dem från arbetsplatsen och sålunda söka sönderslå organisationen, anser kongressen solidaritet icke rimligen kunna krävas av den angripna organisationen.

I klart medvetande om nyttan för hela arbetarklassen av en enhetlig fackligt-ekonomisk kamp betonar kongressen att SAC städse är benägen för samarbete, under betryggande garantier med andra fackliga organisationer stående på klasskampens grund, samt att SAC så länge olika organisationer bestå, ingenting hellre önskar, än uppnåendet av ett sådant förhållande mellan organisationerna, som möjliggör en effektiv kamp mot arbetsköparet.

Det är den syndikalistiska rörelsens ställning till andra arbetarorganisationer. Deklarationen är klar och otvetydig. I strider riktade mot arbetsgivarna för en förbättring av arbetarnas villkor, vill SAC solidaritet och enighet. Är den reformistiska organisationen i majoritet och överenskommelse om samarbete ej kan uppnås, böjer sig den syndikalistiska organisationen för majoritetsorganisationens beslut, såvitt det icke gäller en strid som är riktad mot den syndikalistiska organisationen, såsom fallet är med byggnadsfackens många monopolblockader här i Stockholm, och vilka utfärdas mot alla de arbetsplatser där en syndikalist lyckats komma över några dagars arbete och om man i övrigt har möjlighet att blockera. Men annars kan syndikalisternas solidaritet påräknas.

Och detta vet man. Ingenting har inträffat som kunnat ge anledning till minsta misstanke om annat uppträdande. Men ändå bekämpar man syndikalismen med blockadvapnet, med bl. a. Nils Sjöström i spetsen!

SLUTORD

I denna lilla skrift ha vi framhållit hurusom Stockholms Lokala samorganisation alltid varit beredd att tillvarata arbetarklassens intressen, dels att efter kraft och förmåga tillgripa egna aktioner mot arbetsgivarna, dels vid konflikter som förts av andra organisationer i samma syftsmål alltid stått solidariska och aktivt deltagit i deras kamp, då den varit inriktad på att förbättra arbetarklassens löne- och arbetsvillkor. Dessutom har LS tillfört organisationerna stora grupper av tidigare oorganiserade arbetare, som genom organisationens ingripande tillförts betydande förmåner i sina arbets- och lönevillkor.

Ingen torde heller kunna förneka dessa fakta. Därmed visar den gångna verksamheten att LS varit till stor nytta för hela arbetarklassen.

Vad vi emellertid med skärpa vända oss emot äro de monopolaktioner, de reformistiska organisationerna använda sig av, för att med svälten som vapen tvinga våra medlemmar ur LS och in i den reformistiska organisationen, vilket är ett markant ingrepp på föreningsrätten och åsidosättande av demokratiens grundprinciper. Att med våldsmetoder bekämpa andra ideologiska riktningar stämpla vi som reaktionärt och måste dessa tendenser motarbetas av alla socialismens idébärare.

Under årtiondens hårda och långa kamp, har arbetarklassen lyckats tillkämpa sig de fri- och rättigheter, som medgiva oss yttrande-, tryck-, församlings- och föreningsfrihet. Nu hotas dessa rättigheter av fascismens frammarsch. Vid senaste första-majdemonstrationerna, var parollen ett enda rop om ett försvar för demokrati och

frihet. Men samma reformister, som demonstrerade för denna paroll till demokratiens försvar, understrycka samtidigt syndikalisternas föreningsrätt.

Vi skilja oss från reformisterna i vår uppfattning angående sättet för arbetarklassen att föra sin strid emot kapitalismen. Vi anse, att syndikalismens ideologi visar vägen till socialismens förverkligande. Vi ha organiserat oss i SAC, för att visa arbetarklassen konkreta vägar enligt denna vår uppfattning. Detta innebär ingen strävan att splittra arbetarklassen i dess kamp mot kapitalismen. Organisatorisk enhet är icke vad arbetarklassen behöver utan fastmera enighet, denna enighet kan och måste uppnås av arbetarna i deras strävan för gemensamma klassintressen, oavsett huru de stå organiserade. Vi ha alltid betygat vår vilja till enighet och samarbete om detta sker med ärliga avsikter att främja arbetarklassens intressen mot kapitalismen och vi understryka detta återigen. Uppstår oenighet och splittring bland arbetarna, så är detta i vart fall icke vårt fel.

De reformistiska monopolblockaderna äro förbrytelser, som icke längre få tillåtas inom den organiserade arbetarvärlden. Varje organiserad arbetare måste lära sig säga ifrån, att det måste bli ett slut på dessa osocialistiska företeelser. När dessa upphöra att vara erkända kampvapen mot syndikalisterna, blir det även möjligt att på ett kamratligt och förtroendeingivande sätt ernå den enighet, som arbetarklassen i så hög grad i dag behöver. Då kunna säkerligen även positiva resultat uppnås, till gagn för arbetarna själva.

Reformister såväl som syndikalister utsugas precis på samma sätt av den profithungriga kapitalismen, hotas på samma sätt av en anstormande reaktion, de kämpa och lida som klass. Varför kunna de då icke stå eniga, oavsett principiella och taktiska meningsskiljaktigheter? Med alla de gemensamma klassintressen vi ha, måste även enighet uppstå, men då måste vi först i praktisk handling visa att vi även erkänna demokratiens fri- och rättigheter.

Stockholms L. S. exp.

Barnhusgatan 12, 4 tr. Telefon: 20 12 28.

Expeditionstider:

Måndagar, tisdagar och onsdagar 4—6 e. m.; torsdagar 10 f. m.—2 e. m. samt 4—6 e. m.; fredagar 1—7 e. m.; lördagar 1—5 e. m.

Stockholms L. S. håller möten varje månad: 1:sta söndagen kl. 11 f. m. i Klara Folkets hus, 2 tr.

Stockholms Byggnadsarbetaresyndikat

Telefon: Ombudsmännen 20 62 77.

„ Mättningsmännen 11 24 59.

Ombudsmännens mottagningstid alla dagar 4—6 e. m., lördagar 2—5.

Mättningsmännen träffas varje dag 5—6 e. m., lördagar 2—5 e. m.

Byggnadsarbetaresyndikatet håller möte 3:dje söndagen i varje månad kl. 11 f. m. i Klara Folkets hus, 2 tr.

ARBETARNA

följa bäst — lära mest av sina egna
aktioner i **Arbetaren**, den
syndikalistiska rörelsens huvudorgan.

Köp Arbetaren! Läs Arbetaren!

PRENUMERERA!

Pris: Kr. 2:— per månad.
Kr. 5:75 per kvartal.
Kr. 23:— per år.

ARBETARUNGDOMENS TIDNING

Storm

måste alla ungdomar läsa. En tidning skriven av unga
arbetare för unga arbetare. Lösnummer 15 öre.

Prenumerationspris: 1:75 för helt år och 0:90 för halvt.
Insänd likvid genom postgirokonto 51943.
Begär provex. från

Tidningen Storm, Box 683, Stockholm 1